www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

UNIVERSITY OF ILLINOIS
AUG 25 1921

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 197. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 24-го СЕРПНЯ 1921. — VOL. XXIX. No. 197. JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, AUGUST 24, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ДЕБАТА В СЕНАТІ НАД ПРАВАМИ ПРЕЗИДЕНТА

САМІ РЕПУБЛИКАНЦІ ПРОТИВЛЯТЬСЯ ПРОМОВЛЮВАННЮ ПРЕЗИДЕНТА В КОНҐРЕСІ.

ВАШІНҐТОН, 22. серпня. — Підчас дебати над справою визначення 48 міліонів долярів на заплаченне недобору при заряді торговельними кораблями прийшло в сенаті до горячої перепалки межи самими таки републиканцями про права президента Злучених Держав.

Ходило о те, чи президент має право заявлятися в конґресі і виголошувати промови, наклонюючи членів конґресу голосувати сюди або туди. Кілька днів тому сю справу підняв був в палаті послів один конґресмен зі стейту Ню Йорк, але републиканські конґресмени висміяли його. Тепер справа представляється поважнійше, бо се члени самої правлячої партії виступають проти такого поступовання президента, яке вони уважають за посяганне на права конґресу.

Як головний бесідник проти такого звичаю зі сторони президентів виступав сенатор Ла Фолет з Висканзин. Кромі нього говорив також сенатор Бора, один з визначних членів сенату; він заявив, що противиться виступам президента в сенаті, хоч він самий був проти ухвалення бонуса для жовнірів, як сего жадав в своїй промові президент Гардинґ.

В обороні президента виступали сенатори Лодж, Нокс і Келоґ. Вони покликувалися на звичай других президентів, а передовсім на Вилсона, котрий кілька разів за свого урядовання заявлявся в конґресі, щоби впливати на нього в сім або инчім напрямі. Демократичні сенатори в дискусії властиво участи не брали, позваляючи републиканцям вести межи собою всю свою війну. Лише опісля один з них заявив свою радість, що підчас дебати републиканські сенатори покликалися на практику демократичного президента.

СУПЕРЕЧНІ ВІСТИ ПРО НАМІРЕНУ ЗБРОЙНУ ДЕМОНСТРАЦІЮ МАЙНЕРІВ.

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 23. серпня. — Збройна громада майнерів, котра думає зробити демонстрацію проти воєнного стану в Мінґо Кавнті, збираєсь також перемаширувати через Чарлстон, столицю стейту Вест Верджінії, і задемонструвати перед палатою ґубернатора, що видав проклямацію про заведенне воєнного стану.

Таке донесенне дістав начальник столичної поліції, котрий заявив, що якби се була правда, то поліція стане на границі міста і не впустить демонтрації до міста.

Тимчасом з Мармет, де мали збиратися демонстранти, приходять ріжні, суперечні собі вісти. Кажуть одні, що демонстрантів уже зібралося коло тисячі, другі що їх є всего 200, а ще инчі признають, що видно лише 200, але яких 600 має бути укритих в лісах. Ріжні місцеві ґазети, звичайно ворожо настроєні до майнерів, подають вістки про напади збройних майнерів на склепи, автомобілі і навіть приватні доми.

Кіней, президент місцевої юнії майнерів, що належать до Союза Майнерських робітників, знов видав заяву, що він нічого не має спільного з плянованою демонстрацією.

КАНАДІЙСЬКІ ЮНІЇ НЕ БОЯТЬСЯ ПІДПОЛЬНОЇ РОБОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

ВІНІПЕҐ, Манітоба, 22. серпня. — Виконавчий комітет заявив на Робітничім Конґресі Канади, що відбуваєсь тепер в сім місті, що юнії уже не мають чого боятися підпольної роботи московських большевиків, виміреної проти канадійських юній.

Виконавчий комітет заявляє, що большевики на приказ Третого Інтернаціоналу в Москві, старалися підорвати юнійний рух, оклеветати його, зменчити його заслуги та здібність до праці. Сю роботу вели вони зі середини, зі самих юнійних організацій. Вона була якийсь час поважною небезпекою для юнійного руху, але тепер та небезпека уже минула. Не лише в Канаді, але й по всему світі юнії уже дали собі раду зі сею підземною роботою. Большевицька пропаґанда і провокація не ослабила запалу юнійних робітників.

Конвенція ухвалила резолюцію, в котрій признаєсь заслуги Межинародної Федерації Робітничих Юніонів за її працю коло виявлення і здемаскования політики Третого Інтернаціоналу.

ДІТОЧИЙ ПАРАЛІЖ В НЮЙОРСЬКІМ СТЕЙТІ.

ОЛБАНІ, Н. Й., 22. серпня. — Стейтовий департамент здоровля доносить, що йому донесено про яких 100 случаїв діточої пошести, так званого діточого параліжу. Уряд знає про 10 случаїв недуги у Вестчестер Кавнті, про 33 случаї в Ютиці; решта случаїв розкинена по цілім стейті. В Ґрін Кавнті було 5 случаїв та 2 смерти.

Стейтовий комішенер здоровля заявив, що правда, нема ще ніякої причини побоюватися пошести, однак він все таки радить родичам уважати на своїх дітий, здержувати їх від великих громад дітий і не дозваляти дітям мучитися чимнебудь дуже.

Стейтові власти здоровля преприняли всякі міри, щоби запобігти поширенню хороби.

ХИТРИЙ ОБМАН.

Як подає одна місцева ґазета, в Йонкерс, Ню Йорк, хитрі обманці обманули одного місцевого Українця на 800 долярів.

Зроблено се при помочи так званого „хустинкового обману" (гендкерчіф трик). ван Сопрека, ідучи до роботи стрінув на вулиці якогось незнакомого чоловіка зі сльозами в очах. Незнакомий виглядав на Еспанця. На запит Сопреки, незнакомий розповів, що він шукає якогось контрактора і обіцяв винагородити Сопреку, як сей поможе йому в пошукуванню. Він обіцяв Сопреці 200 долярів. Сопрека згодився. По дорозі стрінули ще одного незнакомого, котрого перший незнакомий буцімто також просив о поміч. Сей не лише згодився помогти, але навіть запропонував дати на поміч свої власні гроші, щось кількасот долярів. Сопрека, звичайно, щоби зі свого боку дати доказ відданости справі, постановив собі дати гроші для спільної помочи. Виняв з банку 800 долярів. Сі гроші зложено разом з грішми, жертвованими другим незнакомим, завязано в хустину і віддано Сопреці в переховок. Сопрека взяв хустину домів, а принаймні думав, що взяв. Коли занепокоєний неявленнєм незнакомих, розвязав хустину, найшов в ній старі папері.

Сопрека пішов зараз на поліцію, і розказав свою пригоду. Поліція досі нічого не зробила.

В КРАЮ МІЛІОНЕРІВ.

КЛІВЛЕНД, 22 серпня. — 26. літна Анна Солтис, яка замордувала тут свою дитину-немовля, призналася в поліції до вини.

Молода матір знаходилася в крайній нужді; роботи нігде не могла дістати та не мала де приостановитися з дитиною-немовлятею.

Воліла вбити дитину, чим дивитися на її муку і повільну смерть.

Муж нещасливої жінки, що від кількох місяців не працював, виїхав недавно з Клівленду, щоби шукати за роботою.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ПРАЗІ.

Радіо з Праги доносить: „Трібуна" подає, що в Празі відкрито український університет, котрого ректором має бути проф. Колесса. На університет вписалося досі 800 слухачів, а очікуване є також прибутя ще 1000 слухачів, походячих з України, перебуваючих під цю пору в Константинополі.

ДОПОМАГАЮТЬ.

Харківська большевицька „Селянська Правда" сповіщає 11 липня, що на Волині роспочались жнива. „Розташовані в губернії військові частини дають селянам усяку поміч". А збігці з України передають, що військові частини заявляють, що „ви уже поработалі, давайте теперь і ми поработаєм" — та й забирають у селян хліб, і добре ще як щось кинуть по своїй „нормі".

ДР. ЖАТКОВИЧ ПРО СВОЮ ПОЛІТИКУ.

Дня 1-го серпня, перед своїм відїздом до Америки, др. Жаткович мав в Празі публичний виклад про свою діяльність, як представник угорских Русинів і ґубернатор Підкарпатської Руси, — про причині своєї резиґнації зі становиска ґубернатора.

В викладі, др. Жаткович представив свою працю, зміряючу до злуки Угорської Руси з Чехословаччиною на основі широкої автономії.

З публичного викладу дра Жатковича виходить, що він глубоко завівся на представниках чеського народа. Вони обіцяли йому братерський союз карпаторуської і чехословацької держав, а не сповнили ні частини своїх обіцянок. В цілім поведенню чеських представників в Америці, в Парижи, вкінці в самій Чехословаччині, як також в їх численних конференціях з дром Жатковичем — не було ні сліду щирости і приязного відношення до прикарпатських Русинів, противно було лише бажання всі користи зі злуки Прикарпатської Руси з Чехословаччиною, вихіснувати лише в односторонне добро Чехів.

Д-рови Жатковичеви говорили і обіцяли одно, а в душі думали про друге. Чехи йому деклямували про прикарпатську українську державу, про границі, вимірені на основі справедливости, про федерацію Прикарпатської Руси з чехословацькою републикою, а в душі чеські політичні лідери тільки про се думали, щоби з Прикарпатської Руси зробити чеську кольонію.

Др. Жаткович вибрався до Америки, щоби перед тутешним загалом угро-руської іміґрації виказати правдиву політику чехословацьких державних кругів в відношенню до Прикарпатської Руси і виявити, яку там веде тепер господарку чеський державний уряд.

СТРАШНІ ЦИФРИ ТЕПЕРІШНОГО РОСІЙСЬКОГО ЛИХОЛІТТЯ.

ГЕЛЬСІНФОРС, (Фінляндія), 21. серпня. — З Москви доносять на підставі офіціяльної статистики що голодова катастрофа в Росії потягає за собою 15 до 20 тисяч жертв денно.

Всі дороги, які ведуть до Москви є покриті трупами людий які вірили що „матушка" Москва" не дасть їм згинути з голоду, тому цілими масами до неї направлялись.

Холера спричинила вже десятки тисяч жертв.

В околиці Чернигова вибухли селянські бунти; селяни прогнали червоні війска.

Совет народних комісарів видав декрет, яким зборонено голодуючому населенню виправлятися в Москву.

НА ГРАНИЦІ БЕСАРАБІЇ.

„Новое Время" пише, що здовж границі Бесарабії, головнож на лінії Дністра ведуть Румуни горячкову фортифікаційну працю. Поміж Тирасполем і Дубусарами копають постійно окопи і обпинають їх кільчастим дротом. Граничну сторожу скріплено.

ЖАНДАРМСЬКА СВАВОЛЯ.

Дня 15/7. 1921 арештував незвісний з назвиска сержант жандармерії з постерунку Жидятичі господара зі села Ременова, Федя Калівошку на основі безпідставного підозріння крадежі чи чогось подібного (арештований не знає о що розходилося, бо жандарм не казав). При арештованню бив жандарм його по голові кулаком, по лиці, забрав 2.150 мп. будьтоби як гроші з крадежі, не хотів слухати зовсім докладних пояснень, від кого і коли ці гроші зароблено, забрав Калівошку зі собою, повів до сусідного села Вислобоків і там ланцухом прикував його до дерева, а сам пішов до села з кпинами „як бендзеєш хцял уцекаць, то уцекай з ланцухем", що Калівошка і зробив, бо жандарм не вертав, а він (Калівошка) по годині вичікування мав уже досить. В часі арештовань цей жандарм стало побиває людий. Якогось бідака, що ходив по службі так побив без ніякої причини, що цей ледво вийшов здоров. Сьвідки: Федь Калівошка, Текля Калівошка, Антін Плюха, Василь Калівошка з Ременова, Михайло Деґук з Вислобоків і Кіндрат Сушко і Парашка Царукз Ременова.

СОВІТСЬКО-РУМУНСЬКА ЗГОДА.

КИШИНІВ, — (Руспрес). З інформованих кругів повідомляють, що на нараді в Акермані румунська і большевицька делеґації погодилися між собою що до питання про навіґацію по Дністровському лимані. Передають, що розглядалось також питання про відкриття двох прикордонних пунктів на Дністрі для товарообміну. Цими пунктами називають Сороки і Бендери Большевицька делеґація пропонує до вивозу з України худобу (переважно коні) і футра.

ПОЛЬСЬКІ ПЛЯНИ.

„Час" з 30. липня обговорює обнятя теки закордонних справ мін. Скірмунтом і пише, що Поляки мусять сконцентрувати усі свої сили по черзі на одну з висячих справ. „Найперше — пише „Час", — мусять вони упоратися з Горішним Шлеськом, опісля енерґічно зайнятися литовським питанням, аж вкінці перервати ґордійський вузол Східної Галичини".

В СПРАВІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

З Відня нам доносять, що посол З. УНР для Чехословаччини п. Сінґалевич відбув конференцію з чеським міністром для закордонних справ д-ром Бенешом. Предметом нарад була справа Східної Галичини.

ЖИДІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В БЕРЛІНІ.

В Берліні розпочалася конференція жидівських народніх партій. В конференції беруть участь також представники жидівських партій инших країв. З Польщі приїхав Прилуцкі. Рішено створити центральне бюро в Берліні і прийнято резолюцію що до будучої праці жидівської народньої партії.

АНҐЛІЯ І НІМЕЧЧИНА СТРЕМЛЯТЬ ДО СПІЛЬНОЇ ЕКСПЛЬОАТАЦІЇ РОСІЇ

ПАРИЖ, 22. серпня. — Тутешна ґазета „Матен" доносить з міродайного жерела про анґлійсько-німецьке порозуміння в справі експльоатації Росії і привернення там господарчого життя. В анґлійсько-німецьких переговорах бере участь Красін, торговельний представник совєтського правительства.

Услівя, на яких Росія має одержати господарчу поміч від Анґлії і Німеччини, є слідуючі:

Усунення від державної власти Троцького, Зіновєва і Чічеріна, установлення поліційних властий, до яких малиб належати лише неросійські горожани і сукцесивна демобілізація червоної армії.

Повисше згадані члени совєтської влади мали-б бути вивезені до полудневої Америки або до анґлійських кольоній. Красін мавби утворити перший коаліційний кабінет. Анґлія зобовязується дати Росії предмети першої потреби, себто средства поживи і зелізничі матеріяли. Німецько-анґлійські синдикати малиб одержати далекосяглі концесії.

Ціла Росія малаб бути під зглядом торговельним поділена на три сфери заграничних впливів і експльоатації:

Сибір припалаб Японії, північно і середуща Росія — Анґлії а полуднева Росія — німецьким синдикатам, котрі однак працювалиб при помочі анґлійських капіталів.

(Хотяй сей цілий плян має в собі богато правдоподібности — однак він в ревеляціях француської преси, може бути лише звичайною політичною інтриґою, обчисленою на викликанне ріжних непорозумінь між „союзними і заприязненими" державами. — Зам. Ред.).

ПОВСТАННЯ В ІНДІЇ.

ЛОНДОН, 22. серпня. — Лондонський „Таймс" доносить про повстання, яке вибухло проти анґлійської влади в гірських околицях північно-західної части Східної Індії.

Анґлійці вислали проти повстанців значну військову експедицію з полевою артилерією.

Збунтовані Гіндуси ставлять анґлійському війску зажертий опір і вже тепер анґлійські страти в людях є дуже поважні.

Відділи анґлійської артилерії, що острілювали в околиці Макін Машуд гірські вижини на індійсько-афґаністанській границі — зістали цілком знищені повстанцями.

Є всякі дані до сего, що індійським повстанцям дає скриту поміч емір (король) Афраністану.

МИР МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І АМЕРИКОЮ.

БЕРЛІН, 22. серпня. — Від довшого вже часу ведуться між представниками американського і німецького правительства переговори в справі складення мирового договору.

Обі сторони остаточно згадилися на зміст мирового документу, який властиво є торговельною конвенцією між Америкою і Німеччиною.

Дійсний мировий договір, який має усталити політичні взаємини між Злученими Державами і Німеччиною буде заключений пізнійше.

УКРАЇНСЬКО-ВІРМЕНСЬКО-ГРУЗИНСЬКА НОТА В СПРАВІ ГОЛОДУ.

БЕРЛІН, 10. серпня (вл. кор. „Свободи"). — З почину українського посла в Берліні д-ра Романа Смаль-Стоцького від його імени та від імени послів Вірменії та Ґеорґії (Грузії) передано німецькому міністрови закордонних справ Ф. Розенови спільну ноту слідуючого змісту:

Ексцеленціє! Зруйновані світовою війною і довгою горожанською боротьбою країни і народи колишньої Росії навіщені тяжким голодом і страшними епідеміями. ПРАВДИВІ причини цього ясні. Без чужої допомоги східні народи, зокрема великоруський нарід, не в силі видержати цеї катастрофи, тому в глибині своєї розпуки він кличе на ратунок закордонні держави.

Ми, повірений у справах Вірменії, повірений у справах Грузії і повірений у справах України, підпираємо зі свого боку найгорячійше цей заклик великого російського народу, стверджуємо з задоволенням співчуття Німеччини й її готовість прийти з допомогою та висловлюємо надію, що німецька ратункова акція забезпечить собі у московського уряду відповідні ґарантії, щоб допомога дісталася справді в руки потребуючих.

Епідемії, почасти й голод, діткнули й наші країни: Вірменію, Грузію й Україну, які моглиб помогти собі САМІ, коли-б не були окуповані російськими большевицькими арміями.

Нужда цих країн, які в нормальних умовах дуже богаті на всякі засоби прожитку, є виключно наслідком большевицької окупації.

Через те й ці країни потребують тепер чужої допомоги, яка лиш тоді буде мати успіх, коли дістанеться в їх руки безпосередно, що могло-б бути найкраще переведено шляхом висилки делеґації Німецького Червоного Хреста до Вірменії, Грузії й на Україну.

Прийміть, Ексцеленціє, заяву нашої глибокої пошани.

Берлін, дня 6. серпня 1921 р.

Повірений у справах Вірменії: др. Ґрінфільд.
Повірений у справах Грузії: др. Ахметеллі.
Повірений у справах України: др. Р. Смаль-Стоцький.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ГРОШІ НА БОНДИ

ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA (2ND DEP.)
1901 COLUMBIA ROAD, N. W., WASHINGTON, D. C.

ТА ПОДАТИ ІМЯ І АДРЕСУ. БОНДИ ВИСТАВЛЕНІ НА 5, 10, 25, 50 ТА 100 ДОЛЯРІВ

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ПОЛЯКАМИ ГАЛИЦЬКИХ ЖИДІВ

На послідним конґресі східно-галицьких сіоністів, що відбувся дня 3. мая сього року, виступив відомий сіоністичний провідник Ліон Райх з промовою про відношеннє польського уряду до Жидів Східної Галичини.

Промовець зазначив наперед, що з польської сторони підходжено до Жидів в ріжні способи, пробуючи їх приєднати для себе. Однак рівночасно, як ішли сі офіціяльні і півофіціяльні примилювання і як давано Жидам ріжні обіцянки, трактовано їх не як повноправних горожан, але як позбавлених прав завойованих полонеників.

Ходило, приміром, за справу принимання Жидів до державних урядів. Мимо сього, що в тій справі нема ніякого закона, забороняючого принимати Жидів до державної служби, мимо сього правильно викидають зі служби кождого Жида. Сіоністи і другі жидівські орґанізації робили в тій справі всякі можливі зусилля: ходили до міністрів, скаржилися перед соймом, і т. и. У відповідь на їх домагання і нарікання роблено їм обіцянки, яких ніколи не сповнювано, а коли вони знов нарікали, роблено нові обіцянки. Депутації Жидів відсилано від одного міністра до другого, а коли вони вже обійшли усіх міністрів, відсилано до повної ради міністрів, а як ся відбула свої наради, то знов посилали від одного міністра до другого. Обіцяли нарешті, що спеціяльна міністеріяльна комісія рішить справу приняття Жидів на урядові посади, але наперед розгляне, чи кождий кандидат надаєсь на уряд, чи не був замішаний в державну зраді (то значить, чи не був він по стороні Українців підчас польсько-української війни, а опісля підчас польсько-російської війни). Однак рівночасно міністер зелізниць заповідає, що хочби комісія признала усіх кандидатів льояльними Польщі, то мимо сього міністерство зелізниць не прийме тілько урядників, кілько буде вільних місць.

Другою справою, яка дуже обходить галицьких Жидів, се справа університетської молодіжи. З львівського університету вигнано богато жидівських студентів без ніякої причини, просто тому, що вони Жиди. Жидівські орґанізації відносилися в тій справі до міністра просвіти та культури, пана Ратая. Депутація вказувала міністрови, яку велику шкоду робить собі держава, коли викидає зі школи і позбавляє на будучність хліба яких тисячу студентів, які хочуть бути добрими горожанами краю і бажають служити державі. Пан Ратай обіцяв депутації, що справа певно буде полагоджена прихильно, і то ще до кінця цвітня. Тимчасом вже і май почався, а в справі нічого не зроблено. Бесідник заявляє, що Жиди просили і Жиди благали, але більше сього вони уже не будуть робити.

Так само мається справа з громадськими справами. Жиди, котрі так само тяжко терплять через польські громадські непорядки по містах, як Українці терплять з тої самої причини по селах, відносилися нераз до державних властий, домагаючися привернення нормальних відносин по громадах. Висші власти в більшости случаїв уступили, видаючи відповідні зарядження, але зате низші урядові орґани поступають собі самовільно і дуже часто навіть вухом не ведуть на прикази висших урядів.

Отсі факти, виняті з промови одного жидівського бесідника, показують, що Польща держиться на „сходніх кресах" такої самої політики супроти Жидів, як і супроти Українців. Вона зміряє до спольщення всего населення, до спольщення насильного, передовсім через кольонізацію Східної Галичини Мазурами. Всякий не-Поляк для Поляків однаковий ворог. Польсько-українська війна показала, що галицькі Жиди масою стоять не за поневолителями, але за тими, що добувають собі свободи. Галицькі Жиди знають, що як довго буде боротьба національна межи Поляками і Українцями в Східній Галичині, так довго через сю боротьбу буде терпіти Жид. Лише як запанує український народ на своїй поконвічній землі, буде міг Жид відітхнути свобідно. Се було основою жидівських симпатій підчас боротьби галицьких Українців за волю. І се є причиною ненависти галицьких Поляків до галицьких Жидів.

УКРАЇНСЬКА СОЦІЯЛІСТИЧНА МОЛОДІЖ У ГАЛИЧИНІ.

(Від власного кореспондента).

Як я вже згадував у статті про зїзд українського студентства Галичини, на сім зїзді українська соціялістична молодіж відділилася від решти української молодіжи. В сій справі ухвалили вона отсі резолюції:

1) Пірвати всякі звязки з істнуючими доси орґанізаціями українського студентства, вважаючи, що праця в спільних студентських орґанізаціях є неможлива й веде тільки до затемнювання соціялістичного світогляду та марного витрачування енерґії на справи, що нічого спільного не мають з соціялістичною молодіжю.

2) Покликати до життя окрему орґанізацію української соціялістичної молодіжи і в сій орґанізації повести енерґічну працю в напрямі поглиблення соціялістичного світогляду серед найширших кругів української студентської, ґімназійної і робітничої молодіжи.

3) Приступити негайно до видавання орґану української соціялістичної молодіжи.

4) Залишити всяку кооперацію в політичних справах з молодіжю буржуазного табору, вважаючи, що основним і невідкличним заложеннєм соціялістично думаючої молодіжи є праця, оперта на боротьбі кляс.

Молодіж усі суспільні проблеми бере дуже горяче, рішуче і принціпіяльно. **І се добре.** Боч ми більший ідейний огонь молодіжи, тим більше ідейности збереже вона на твердім шляху життя.

І тому не треба дивуватися, що українська соціялістична молодіж, не переперши своїх думок на студентськім зїзді, з такою рішучістю заявляє про зірваннє всяких звязків з українською молодіжю „з буржуазного табору".

Що правда, й без такого рішучого зірвання можна мати окрему соціялістичну орґанізацію, поширяти й поглибляти соціялістичний світогляд і видавати соціялістичний орґан.

Український нарід стоїть перед задачею визволитися з ворожого ярма і збудувати національну державу. Ся задача вимагає напруження всіх національних сил, отже і спільної діяльности всіх окремих клясових чи партійних ґруп. Розуміється, не все така спільна діяльність можлива. Коли прим. поміщича кляса заявляє, що вона не хоче ніякої української держави, тільки такої, в якій вона буде панувати, то очевидно годі цілому народови піддатися волі такої меншости. Одначе кляси, ворожо настроєні до народніх мас і їх змагань, є на Україні переважно національно чужі, а між національно свідомими верствами українського народу знайдеться спільна плятформа для будови власної держави.

І хоч українська соціялістична молодіж заявляє, що вона, стоячи на становищи клясової боротьби, рішучо відкидає всяку кооперацію в політичних справах з молодіжю „з буржуазного табору", то коли-б так прийшла та велика хвиля, яка покликала би молодіж знов до оружя за визволеннє рідного краю, соціялістична і „буржуазна" молодіж певне знов стали би в однім ряді.

Так само і в инших важних справах.

Адже соціялістичний „Вперед" що дня кооперує з „буржуазним" „Українським Вістником" у боротьбі з польським окупаційним режімом. Оба дневники протестують проти польського насильства, містять ті самі поклики тих самих орґанізацій до орґанізації національного життя і т. д.

Словом, розлім між соціялістичною і не-соціялістичною молодіжю не є страшний. Нехай обі ґрупи ведуть ідейну боротьбу духа, нехай шукають шляхів для добра народу.

* * *

За те небезпечна є инша поява в життю української соціялістичної молодіжи.

В Варшаві істнує орґанізація „Звйонзек польскей млодзежи соціялістичней" („Союз польської соціялістичної молодіжи"). Сей Союз старається очевидно закладати свої орґанізації на всій території, на якій розтягається власть польської держави. Має він свою орґанізацію й у Львові.

Ся орґанізація скликала 11. червня с. р. збори соціялістичної молодіжи всіх народностий краю, отже Українців, Поляків і Жидів.

Між **польською** соціялістичною молодіжю зазначилися на сих зборах **два напрями.**

Один напрям стояв на тім самім становищи, що **польська соціялістична партія,** яка заступає думку компромісу з буржуазією в будуванню польської держави і підпирає змагання польської держави захопити як найбільше чужих, в першій мірі українських земель.

„Союз польської соціялістичної молодіжи" стоїть на **радикальнійшим** становищи ніж польська соціялістична партія і відкидає думку компромісу з буржуазією. Представники сього напряму на зїзді критикували політику польської соціялістичної партії, називали її націоналістичною і заявили, що соціялістичній молодіжи треба орґанізувати на інтернаціональнім ґрунті, без огляду на народність, отже Полякам, Українцям і Жидам треба творити спільну орґанізацію.

До сеї думки спільної орґанізації прихиляєся й українська соціялістична молодіж.

Збори більшістю голосів рішили заложити орґанізацію соціялістичної молодіжи, зложену з Поляків, Українців і Жидів, як відділ варшавського „Союза польської соціялістичної молодіжи".

Се входженнє української соціялістичної молодіжи до **польської** орґанізації я вважаю небезпечним для української національної думки.

Я знаю, українська соціялістична молодіж відповість на се, що се не є орґаніазція польська, тільки **міжнародня,** бо до неї належать Поляки, Українці і Жиди; далі вкаже вона на те, що „Союз польської соціялістичної молодіжи" виступає проти націоналістичної політики польської соціялістичної партії, стоїть на становищи міжнародньої справедливости і т. д.

Та чи се справді так?

„Союз польської соціялістичної молодіжи вже своєю назвою зазначує, що се є **польська орґанізація.** Та діло не в назві. Нехай би він навіть змінив назву і назвався прим. „Союз соціялістичної молодіжи Польщі", то се прави не зміняє.

Головне є те, що Союз хоче орґанізувати молодіж **на території польської держави.** Польська держава є також своїм складом „міжнародна", бо складається з польських, українських, білоруських, литовських, німецьких, чеських земиль, а одначе се не зміняє факту, що своєю державною тенденцією є вона **польська** і змагає до польонізації всіх непольських земель, на які розлягає свою власть.

Силою самого факту, що „Союз польської соціялістичної молодіжи" працює на польській державній території, він буде укріпляти на сій території **польську** державну думку, особливо тоді, коли йому вдасться втягнути в свою орґанізацію соціялістичну молодіж не-польських народів. Як польська держава збирає під своєю властю всі висше названі народи, так „Союз польської соціялістичної молодіжи" хоче зібрати в своїй орґанізації соціялістичну молодіж тих народів... в інтересі Польщі.

Може мені заперечуть, покликуючися на те, що Союз стоїть на становищи міжнароднього братерства. Що-ж, фрази про міжнароднє братерство до нічого не обовязують, бо їх кождий розуміє, як йому вигідно.

Та нехай українська соціялістична молодіж запитає польську соціялістичну молодіж, чи вона стоїть за тим, щоби українські землі визволилися з під Польщі, чи вона готова се визволеннє підперти ділом, чи вона готова помогти Українцям скинути польське ярмо. Повставте їм ті питання і домагайтеся ясної відповіди. А почуєте викрути, що в інтересі міжнароднього братерства лежить єдність соціялістичного фронту, що український і польський пролетаріят, поборовши „спільного ворога" — буржуазію — погодяться і т. д.

* * *

Зрештою прислухайтеся голосови історії.

Ніхто инший, як наш великий Франко працював разом з першими польськими соціялістами в Галичині над твореннєм перших соціялістичних орґанізацій. Творено ті орґанізації також „на міжнародній основі", з Поляків, Українців і Жидів. І говорено, що коли польський, український і жидівський робочий нарід візьме верх над польською шляхтою, то національне поневоленє само собою зникне.

Потім той сам Франко помагав польським людовцям орґанізувати їх партію, при чім вони говорили, що польський і український хлоп мають спільного ворога — польську шляхту.

А Микола Ґанкевич, Семен Вітик і пок. Теофіль Мелень чи не працювали в тісній спільности з польською соціялістичною партією? І так вони дорожили сею спільністю, що аж були розійшлися з своїми українськими товаришами Володимиром Левинським, Львом Ганкевичем і ин., яким було за богато тої спільности з Поляками.

І які результати того всего?

Підчас світової війни польські соціялісти (Дашинський, Морачевський, Васілевський) найголоснійше переконували Австрію й Німеччину, що ніякої української держави не треба, тільки треба як найбільше українських земель, які ті держави відірвуть від Росії прилучити до Польщі.

В перших днях падолиста 1918 польський соціяліст Гавзнер з польськими зелізничниками був аванґардою польського повстання у Львові проти української влади.

Польський соціялістичний кабінет Морачевського вислав польські війска на поміч польським повстанцям у Львові.

Коли українські війска мусіли покинути Львів і він опинився під польською окупацією, соціялістичний „Вперед" щодня апелював до соціяліста Пілсудского, начальника польської держави, щоби той спинив польсько-українську війну.

Замість того Пілсудский проти волі антанти зарядив весною 1919 офензиву проти української армії, яка перед тою офензивою мусіла уступити за Збруч.

А польські людовці, яким Франко помагав будувати їх партію, — чи не є вони найголоснійшими речниками кольонізації української Галичини польським хлопом?

Такий голос історії. Вона вчить, що польські соціялісти кличами міжнароднього братерства заманювали Українців до спільної праці тільки на те, **щоби відтягнути їх від їх національних задач,** від боротьби з польським ярмом.

Чи думаєте, що „Союз польської соціялістичної молодіжи" буде инакший? Певне, що ні! Він таксамо схоче будувати Польщу, — хоч і соціялістичну чи комуністичну — на українських землях.

* * *

В кінці ще одно. Зі становища міжнароднього права Галичина не є часть Польщі. Українська соціялістична молодіж, входячи в орґанізаційні звязки з „Союзом польської соціялістичної молодіжи", отже з орґанізацією, яка працює на території польської держави, тим самим дає Польщі арґумент, що мовляв галицькі Українці починають годитися на приналежність Галичини до Польщі, входять в польські орґанізації і т. д.

Доки українська Галичина знаходиться під польською окупацією, між Українцями й Поляками не може бути ніякої спільности. **Між ворогами нема спільности.**

Українська соціялістична молодіж повинна звернути всі змагання на визволеннє Галичини зпід Польщі.

Гайдельберґ, 17. липня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

СХІДНА ГАЛИЧИНА І ГОРІШНИЙ ШЛЕСК

Як відомо, кплять собі наші сусіди з „руских криуд" у Східній Галичині, а тепер читаємо скрізь по польських часописах скарги на польську кривду (тут пишуть вже таки „кривда") на Шлеску. Тож подаємо паралелю деяких дат про відносини на Шлеску і у Східній Галичині.

Дати беремо з польського научного твору професорів ягайлонського університету; Кжижановські-Куманецкі, Статистика Польскі, Кракув 1915, і польської урядової статистики гал. Виділу краєвого: „Вядомосьці статистичне" проф. д-ра Тад. Пілята й проф. д-ра Йосифа Бузека, том XXI. зошит 2, сторона 12, Львів 1909 р.). — А саме:

Шлеск утратили Поляки ще в **1163** році і від того часу ц. є. від **758** літ є Шлеск під німецькою (зглядно чеською) владою. В 1335 р. польський король Казимир Великий тренчинським трактатом зрікся прав до Шлеска.

Східну Галичину завоював 1340 р. польський король Казимир Великий і вона як „Червона Русь", „Воєвудзтво руске" була під польською владою через 432 роки (1340—1772). Від р. 1919 після заняття Східної Галичини польським війском скасували Поляки навіть всякі давнійші назви, які вказували на се, що це за земля, перехрестили цей край на „Всходня Малопольска".

Німці з Шлеском сього не зробили...

Шлеск в руках Німців перемінився в цвитучу, богату, високо культурну країну, а Східна Галичина, помимо так великих богацтв природи, є країною нужди, анальфабетизму та невгасаючого голодового тифу. Тепер, не зважаючи на великий голод землі автохтонного населення, цей край нагально кольонізується, щоби таким чином сотворити тут польську більшість.

На Шлеску порядок і пошановання права, у Сх. Галичині панує старопольський закон „правем і левем". А що говорять статистичні дані: Реєнція О польська (то є, польська, — східна частина Горішнього Шлеска), виказує (після професора Кржижановского-Куманецкого): Поляків 56.88 прц. (пятьдесять шість), а Німців: 40.04 проц. (сорок).

Польська урядова статистика („Вядомосьці статистичне" ст. 12), виказує у Східній Галичині (враз з Лемківщиною) самих лише греко-католиків... 65.1 процент (шістьдесять пять), а всіх римо-католиків разом з тими, що ані слова не уміють по польськи, а говорять виключно лише по українськи є 21.2 проц. (двайцять оден).

В дійсности після проф. д-ра Степана Томашівського — є у Східній Галичині (враз з Лемківщиною) Українців 74 проц. (сімдесять чотири), а Поляків 12 проц. (дванайцять). — Для порівнання додамо, що (після Кржижановского-Куманецкого) Королівство Польське (Конґресівка) виказує Поляків 71.84 проц. сімдесять один); Велике Князівство Познанське виказує Поляків 61.46 проц. (шістьдесять оден), а Німців 38.42 проц. (трийцять вісім). Тешинський Шлеск виказує Поляків 54.9 про. (пятьдесять чотири).

Як супроти тих всіх цифр виглядає дійсна кривда галицьких Українців, хотьби її писати через „криуда" супроти польських „кривд" на Шлеску... Наші сусіди на це мають тільки один арґумент: „то цо іннего".

Досадний коментар до сього польського арґументу дав недавно проф. унів. др. Фуліньскі у польськім політичнім народово-демократичнім клюбі у Львові, де говорив про це, як то легко і дуже скоро Поляки справлять усіх Українців, які знайшлися на захід від риської мирової лінії. Свій виклад закінчив п. Фуліньскі ось якою характеристикою своїх земляків. (Цитуємо за „Словом польским" ч. 159 с. р.): „Ми (Поляки) посідаємо нам питому психічну фізіономію. Ми мали свою власну льоґіку, свою власну арґументацію, непонятну, незрозумілу для инших (!!), своє власне переконання фантастів, чи прямо божевільних (варятув) — як нас в Европі називано; ми мали візії для нас так конкретні, як день — через нас єдино виджені, через нікого більше. Це все надало і надає нашій народовій (національній) культурі певну специфічність". Значить, „вибраний народ". Тільки що з цею „вибраністю" ніхто не хоче погодитися.

„Український Вістник"

ВІД АДМІН. „СВОБОДИ".

Деякі особи, котрих імена викликують пп. ініціятори ріжних збірок на народні цілі, обурюються на адмін. „Свободи", що в поміщуваних виказах і нових покликах до жертв, друкується по кілька разів імена покликаних до жертв осіб.

Позаяк таке поведеннє є свого рода публичним насильством, видавництво „Свободи" є примушене звернути увагу пп. ініціяторам, щоби на будуче не поновляли імена попередно викликаних осіб, але були вдоволені з одноразового поклику, а свої дальші урґенси нехай полагоджують дорогою листів.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Подаєсь до відома усім Українцям бувшим жовнірам американської армії, **що слідуючий мітінґ відбудеться сего четверга, 25-го серпня 1921 в домі Української Громади, 2309 Fairmount Ave., точно о год. 8-ій вечером.** Проситься усіх, на сей мітінґ конечно прибути, бо є дуже важні справи до полагодження.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ УРЯД:
Михайло Дармограй, капітан.
Василь Титанич, адютант.

СМІХУ ДО РОЗПУКУ

найдете у львівськім сатирично-гумористичнім, ілюстрованім журналі

„БУДЯК"

який надіслано до видавництва „Свободи" в кількадесять примірниках. Поодиноке число коштує 5 цнт. Можете замовити отсі числа: 10, 11. Подвійні числа по 10 цнт. Вишлеться сейчас.

До набуття у
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НА УКРАЇНУ

Прямі получення до всіх портів України. Добрий харч і подостатком. Осібні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі вигоди новітних кораблів.

RED STAR LINE

Кораблі відїзджають кождого тижня
Pier 58-62 North River, New York

Finland, Zeeland, Kroonland, Lapland	Антверп, Шерборг, Плимавт	27. верес., 10. верес., 17. верес., 24. верес.
Samland, Gothland	Гамбург, Лібава, Данзіг	1. верес., 22 вересня

Лише 3-та кляса

AMERICAN LINE

Manchuria	до Гамбург і Данціг через Шерборг	25. серпня
Mongolia	до Гамбург і Данціг через Шербург	8. верес.
Minnekada	до Гамбург і Данціг	22. верес

WHITE STAR LINE

Adriatic, Olympic	до Шерборг, Савтгемптон	31. серп., 3. верес.

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.
власник 116 кораблів—поємности 1,250.000 тон.
9 Broadway, New York City
або місцевих агентів.

U.S.MAIL STEAMSHIP COMPANY.

ВІДІДЕ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ГДАНЬСКА

HUDSON..... AUGUST 30, OCTOBER 15, DECEMBER 3
PRINCES MATOIKA..... SEPT. 15, OCT. 22, DEC. 10
POTOMAC..... SEPT. 22, NOV. 5, DEC. 24

Коротка дорога до Чехо-Словакії і Галичини через Boulogne.
CENTENIAL STATE..... SEPT. 6, OCT. 11, NOV. 15
OLD NORTH STATE..... SEPT. 20
PANHANDLE STATE..... OCT. 25, NOV. 26, DEC. 27

Всі пасажири 3-ої класи дістають кімнати з 2, 4 і 6 ліжками.

ПРЯМО ДО CHERBOURG І BREMEN

Посвідні і найбільші кораблі під американським флагом.
AMERICA..... AUGUST 27, SEPTEMBER 28, NOVEMBER 1
GEORGE WASHINGTON..... SEPT. 3, OCT. 4, NOV. 8

Голосистись до 45 Broadway, New York City, або місцевих агентів

ДОПИСІ.

КОГОС, Н. Й.

Посвідки і просьби зі старого краю.

Український Ратунковий Комітет в Когос, Н. Й., одержав сими днями отсі три посвідки на переслані до старого краю гроші:

I.

Ліберець, 7. мая 1921.

До Укр. Ратункового Комітету!

Перед самим Воскресенєм Христовим я одержав з агенції „Грицей і Спілка" чек на 40 доларів, за цкі Живностенський Банк в Празі переслав якраз нині 2.905 чеських корон, котрі рівночасно я передав до господу комітетови, який занимається розділом підмог. Отсею дорогою засилаю щиру подяку Хвальному Комітетови Ратунковому за ласкаву поміч, яку Комітет зволив переслати для нашого Табору через мої руки.

Дійсно всіх нас тішить, що наші браття американські памятають на нас в нашій біді. Ми-ж не страдаємо за якісь злочини, але за святу справу нашої вітчини, для котрої ми все жертвуємо здоровлєм і свободу.

Положенне наше є незавидне. Живемо тут в коморим в чужім краю, де нам гірко приходить їсти той кусник хліба інтернованих, де нам дають пізнавати на кождім кроці, що ми дурно ім садимо на карку. А хто нам, сотнікам, заплатить за се? За 50 сотніків денно не дуже можна обгаятися буденні видатки, як мило, пранне, папіроси, почта і т. п. А до того тепер нас перенесли в иншу сторони, до Йосефова, між Чехів, в малий, лихий та старий табор, обведений довкола дротом. На брамі стоїть сторожа, а вихід до міста поперва о 5. годині. Харч поправився і то дуже. У Великий Тиждень я їздив там на відправи і приглядався їхньому житю. Зупа фасоляна, а на другє горох з консервою; або зупа горохова, а на другє фасоля з консервовим мясом. На сніданне чорна кава і на вечеру рівнож. До того додатк: що всі ми тут приїхали обідерті більше-вижами або Поляками, а ходячо в тім, в чім остались-мо. До того через 9 місяців таборового життя ми обдерлися ще більше, а виглядів на одержанне якого-такого мундуру нема; хиба що хто дістане з дому або з Америки гроші, то собі справить.

Живемо надією на лучшу долю; що Бог чейже змилосердиться над нашою бідою і положить конець гнобленню Ляхів. Тішить нас то одно, що в Америці є ще наші браття, котрі незабаламучені большевицькою агітацією і нам хоч троха помагають своїми датками, так що кождий стрілець чи старшина, чи жінка чи дитина, дістає кілька паїнку з сего і тим обганяє найконечнійші потреби.

Наш уряд у Відни рівнож бідує, і то дуже, з причини шаленої дорожнечі. Вони там живють на ласкавім хлібі американських братів, а се-ж представники нашого народу. Нас завзиває уряд до витревання, бо ми, яко рештки Галицької Армії, творимо оружє в його руках. Він на нас стало покликується й опирається і ми самі бачимо й розуміємо, що треба нам держатись, бо се корінь Галицької Армії. Не стане нас, то загинуть остатки Галицької Армії. Лиш нам держатись, а нїяка сила нас не поборе! Справедливість мусить поконати неправду! Наша справа свята і Бог нам допоможе!

Еще раз дякую всім Високоповажаним Добродіям, котрі причинилися датками для нашого Табора, Най Бог побляговословить щедрих жертводавців і винагородить стократно за їх доброту для страждущих братів. Рівнож і Комітетови дякую за переслані гроші та за успішну працю для ратунку погибаючих героїв старої вітчини.

Комітет, котрому я передав гроші, зі своєї сторони перешле також подяку для Вп. Комітету.

Остаю з належним поважанем всіх вельми достойних жертводавців і Комітету.

о. Мирой Кривуцький,
гол. дух. Табора.

(Печать: Душпастирство Укр. Роб. Табора).

Моя нова адреса: **M. Kryvucky, polni kurat, Voj. Tabor „B", Josefovo, Cechoslavia.**

II.

Земельний Банк Гіпотечний
Спілка Акційна
у Львові, ул. Підвале ч. 7.
Ч. 2914/4338
(3058) Львів, 20. мая 1921.

Високоповажаний Данило Зальопаний, секретар „Укр. Ратункового Комітету", Бакс 28, Когос, Н. Й.

Повідомляємо вічливо, що присланий через Т. Й. Грицея і Ко. в Філядельфії, Па., чек на $60 ми зреалізували, а одну рівновартість по струченню наших коштів інкаса і стемплюванню виплатили після Вашого припорученнє: 1) Укр. Господарському Комітетови у Львові за дол. 40 — Мп. 32.000; 2) виславши „Демківському Союзови" в Новім Санчи за дол. 20 — Мп. 16.000.

Готові сповнити дальші приручення, остаємо з високим поважанням

Земельний Банк Гіпотечний
Спілка акційна у Львові.
(Два підписи).

III.

Ч. 168 Львів, 7. червня 1921.

До Хвального Українського Ратункового Комітету, на руки п. Данила Зальопанего в Когос.

Посилка 60 доларів, прислана п. Грицайом до Земельного Банку, зістала згідно з бажанням Ратункового Комітету розділена як слідує: 20 доларів, то є 16.000 Мп., відіслано до Лемківського Союза; 20 доларів, то є 16.000 Мп., вжите Український Горожанський Комітет на доконому голодуючому населенню в Східній Галичині, а 20 доларів, то є 16.000 Мп., передано Окружному Українському Горожанському Комітетови в Тернополі на допомогу потребуючому населенню цего повіта.

За ці всі щедрі дари складає Український Горожанський Комітет як ініціятором збірки так і жертводавцям щиру подяку, з рівночасною просьбою і на далі не забувати про потреби старого краю та про голодуюче і бідуюче тут населення.

В залученню пересилаємо Вам звіти Горожанського Комітету за нотири місяці його сьогорічної діяльности, з яких Ви побачите, в яких напрямках Український Горожанський Комітет несе допомогу потребуючим. Мусимо одначе при цім замітити, що допомоги цим далеко не заспокоює найконечнійших нагіть потреб зниценого военними лихоліттям краю.

Звідомленнє про Вашу жертву помістимо в українських часописах, а покищо шлемо Вам щирий привіт і остаємо з правдивим поважанем.

ЗА УКР. ГОР. КОМІТЕТ:

Др. Св. Федак, предс.
В. Целевич, секретар.

ЗА УКР. РАТ. КОМІТЕТ
В КОГОС. Н. Й.:

С. Палка, предс.; **А. Мазурик,** заст. предс.; **І. Столяр,** кас.; **Н. Заблоцький,** заст. кас.; **Д. Зальопаний,** секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Німецьке Яблінне,
Чехо-Словаччина,
2. серпня 1921.

Хвальна Редакціе!

Прошу о помішенне в Вашій часописі слідуючої подяки:

Запомоговий Комітет при Українській Бригаді в Німецькім Яблінні, в Чехах, одержав від вівського Комітету парохіяльного віча, котре відбулося 8-го мая с. р. в Пітсбургу, в Пенсільванії, в Америці, квоту 6.500 чеських корон — меньше 22 корон, котрі собі банк обтягнув за пересилку, отже 6.478 корон. Квота ся призначена для Українських Стрільців по чеських таборах. Запомоговий Комітет складає отсею дорогою жертводавцям щиру подяку за ту посилку, котра зістане розділена після бажання жертводавців. Спис осіб, котрі одержали запомоги, надішлеться Хвальній Редакції з просьбою о помішенне.

Дякуючи за помішенне сего, остаю з поважанням

ЗАПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ:
Котович, голова.

(Сей лист, писаний 20. липня б. р., походить з одного села в Самбірщині. Надіслано нам його з Київщині. О.).

Дорогий Товариш!

Лист Твій я отримав і зараз на Твої запити відписую. Школа, як була, так є, але учитель Поляк і вчить діти по українськи і по польськи. Хоч дещо учить по українськи, то все в польськім дусі. Вчить співати „Ще Польска не згінела" і краковячків. Пашпортів і ськи, чи якої просьби не вільно писати по українськи, тільки по польськи. Українцем не вільно називатися, бо як би хто сказав, що є Українець, то зараз скажуть: „Ти большевік". А як би хто став в обороні себе, то сейчас возьмуть його до вязниці і сиди. Се є правда, що я сидів 5 діб у вязниці, а за що, то ось послухай:

Я сказав перед жандармом, що я не є Русин, тілько Українець, а він мені сказав, що я большевик і революціонер. А я тоді сказав: „Прошу не називати мене большевиком, бо я є Українець і той назви ніколи не зречуся!" От бачиш, яка нетерпеливість діється в нашій Галичині.

З нашої мови ті погані Ляхи сміються, а навіть і глумляться нам. Читальня наша, котра давала народови просвіту, а темноту проганяла, нині служить ляцьким жандармам, бо запровадили до неї постерунок жандармерії. Віча не робимо ніколи, бо не вільно. Навіть на дорозі у вечер шістьом хлопам не вільно стояти, бо се є „згромадзене до збродні". Українську пісню борони Боже де заспівати, бо то „сон гайдамацкіе пісосиці".

Любий Товаришу! Як пригадаю собі ті часи, коли Галичина була 8 місяців в українських руках, то слюзи з очий як горох по твари котяться. За українського правительства у читальни відчити відбувались, майже кождий вечер українські пісні гуділи, мало читальня не розвалилася; а нині не вільно Українцем називатися.

Старайтеся ви в Америці помогти нам визволитися з тої ляхо-татарської неволі.

Ще маємо надію на Петрушевича і його військо, котре страждає в Чехії. Колиб удалося Петрушевичові визволити Галичину з ляцької неволі, то як би він входив зі своєю армією до Галичини, то ми цвіти випадли б йому під ноги, так як Ісусови Христови в Єрусалимі.

Поляки взялися на штуку, майже кожду річ називати польською. В місті інакше не почуєш, тілько: „польске плутно", „польске бути", „польска монака", „польска вудка" і т. д.

Польща тепер найбогатша країна на цілій кулі земській, бо в жадним краю нема стількы мілионерів і міліярдерів, як у Польщі. В Польщі найбідніший хлоп ходить в убранню, що тисячі коштує. Тут тепер в реставраціях обід за сотки польских марок. Ідять так, що і в Америці мілионери такого дорогого обіду не ідять, але треба розуміти чому...

Українцеви дуже тяжко купити землі: хіба таку може купить, котрої Ляхи не хочуть, то значить: пусту, бо лішшу продають Ляхам. З Америки декотрі Українці повернули до краю, тай хотіли купити землю в добрім місци, а Ляхи сказали їм пристати на польське. І кількох пристали тай купили, а ті, що не хотіли пристати, то їм не продали. Але ми віримо, що ми таким злодіям колись відвдячимось і будуть вони взяти колись головою аж за ріку Сян. І тоді розпрацаємося з тим людом і ненависним українській крови ворогом раз на все!

Напиши мені, як ви думаєте про Галичину. До краю ще не їдь, бо будеш каятися, так як ті, котрі приїхали.

Гаразд! Твій Товариш .....

(На бажанне інтересованих всі імена задержуємо в тайні, щоб не попікнути авторови надісланих нам трох листів, писаних в тюрмі. Перший лист має дату 28. червня, другий 7. липня, а третий 28. липня 1921 р. До тих листів є долучений також оригінальний аркуш польського окружного суду у Львові, який автора сих листів засудив на 10 літ тяжкої вязниці. З усіх трох листів вибираємо тілько те, що може зацікавити ширший загал).

Дорогий Стрику!

Хотів би я описати Вам свої страждання, але се неможлива річ. А за що-ж я попався в тюрму? За тесаме, що й инші Українці. Коли розпалася австро-угорська монархія, то кождий нарід відбирав собі свою землю, котра була під цісарським режімом. І Українці таксамо боронили свого власного права, а що ми люди недогляотні, то нам се діло не повелося. За се своє право сотки наших людий опинилися тепер за гратами і страшенно мучаться.

Тут у тюрмі дуже прикро дні сходять. Читати нема що, листів при собі держати не можна, а писати до родини позволяють лиш один раз на місяць. За кождє вільне слово нас лають і переслідують, отже мусимо з конечности сціпити зуби і мовчати. Тут сидять господарі, молоді селянські хлопці і богато нашої інтеліґенції. Сидимо, терпимо і не знаємо, як довго прийдеться нам страждати. А може нам судилася таксама доля як нашому Шевченкови?...

Дорогі Стрику! Не маєте поняття, як ми тут бідуємо. Трудно буде так довше видержати! Істи не дають, дні великі і вкучні, розпука люди береться, а тут нікому з нас не звісно, коли ті наші муки покінчаться. Сидимо і чекаємо з дня на день — може Бог змилується над нашою гіркою долею.

Від голодової смерти ратує нас потрохи наш Український Горожанський Комітет, але ви розпоряджає дуже маленькими средствами. Ох, коби то наші люде в Америці відчули і зрозуміли наші невимовні терпіння! Прошу Вас, дорогі Стрику, повідоміть там наші страждання і попросіть людий, аби складали жертви на нашу Галичину. Пишіть навіть сей мій лист до якої української редакції і попросіть, нехай надрукують в газеті. Може хто прочитає мої невеселі слова та змилосердиться над бідними мученниками.

Дорогі Стрику! Не думайте, що я тут сиджу за яку краліж, або щось подібного. Я сиджу за свої права, за власну українську землю, за те, що служив в українській армії. Лише тепер пробили нас пани злочинцями, убийниками і рабівниками. А чейже то було військо — кождий се знає! Я думаю, що ми таки діждемося свого права, бож сам Бог бачить, що ми терпимо задармо.. Чиж се така на світі справедливість? — що?

Пишіть до мене часто і пришліть листового папіру та дещо до читання (може які книжочки українські), бо тут з нудьги дур голови береться. Як можете, то пришліть мені також же старе убранне, бо у нас така дорожня, що годі чоловєбудь докупитися. Або пришліть пару долярів, то я вже якось дам собі раду.

Тут уже за який тиждень будуть жнива. Збіже гарне зародило, але дощі часто перепадають.

Посилаю Вам вступники з часописи „Вперед" (цілої газети післати не можу, бо сконфіскують). От читайте, що робиться по наших селах...

AMERICAN BLACK SEA LINE

Постійна пасажирська лінія під американським флагом з Нью Йорку прямо до

ОДЕССИ

Вигідний і скорий
S. S. ACROPOLIS
ВІДІДЕ 7. ВЕРЕСНЯ.
з Pier 5, Hoboken
Найлішша страва і обслуга.
Голоситись:
AMERICAN BLACK SEA LINE,
21-24 State St., New York City.

ПОЗІР ДЕТРОИТ І ОКОЛИЦЯ!

Если маете замір вибрати до краю, або кого спровадити з краю, то радійся до нашого бюра.

Паспорти виробимо Вам до кількох днів безплатно.
Шифкарти продаємо на всі корабельні лінії, по компанічних цінах. Наших пасажирів поміщуємо по два або чотири в одній каюті.
Переслідаємо гроші до краю до найнищих курсі з повною гарантією.
По всякі інформації пишіть або приходіть до:
WEINBERGER & ZIEGLER,
724 Gratiot Avenue, corner Hastings, Detroit, Mich.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
ПАШПОРТИ
КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ

РОДИМЦІ! Зась відшестесть до фірм, котрі імснуються Українцями тільки дятого, що забуть родилися на Україні, або до таких, що заботаго обіцюють, а дійсність устно або письменно до вианої Вам від літ ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власній будинку і полагоджує вносце згадані справи найтанше, найскорше і під повною гварантією.

T. J. KRYCEY & CO. 329 S. 4TH ST., PHILADELPHIA, PA.

ПІД ВИННИЦЕЮ.

(Картина з боїв Українських Січових Стрільців на Великій Україні 1919. р.)

Із споминів старшини У. С. С. **Сев. Осташевського.**

Може мої товариші вже також описували цю боротьбу. Та хоч зміст може бути той сам, то гадаю, що вражіння й особисті пригоди все бувають инакші.

Памятаю, як наша команда по відбраню самих некорисних вістей — по таких гарних побідах над Серетом, Стрипою, Золотою Липою — настала наказ приказ мерщій уступати. Сталося це головно наслідком браку муніції. Наші війска мусіли уступати, перті польсько-французькими переважаючими силами.

Памятаю добре, наче нині, як наш сотник вийшов до стрільців і дріжучим зі зворушення голосом промовив:

„Брати! товариші! Невдачі ви мене так і вас не повинні лякати ті і знеохочувати! Бо маю в Бозі надію, що при вашій хоробрости і при слухняности нашим досвідченим старшинам — побіди наші увільнять таки нашу нещасну країну від наїзника. Тепер станете гордо при боці наших завзбручанських братів на Великій Україні! Не знають ще там духа і завзяття наших Галицьких Усусусів! Тож покажемо їм, чим є наша горстка!... Вперед браття! На коні! хай наш клич, „Ще не вмерла Україна" гримить і за Збручем! Бог спряже добрій справі!"

Не забуду цього сумного дня. День 16-го липня 1919. стане в мойй памяті до кінця мого життя. Звив 100.000 армія подалася за Збруч. Вона складалася тоді з трьох корпусів, корпус з бригад, яких було 21. З армією перевезено все дерлажне майно, оцінюване на сотки мілионів. Тисячі підвод, навантажених усяким добром, тягнулися на схід; здавалось в безконечність. За підводами поступали поодинокі бригади, умучені довгими боями і походами на галицькій землі. Ціла армія потребувала відпочинку, муніції, усунення всяких недостач.

При цьому положенне було прикре ще й тим, що зі заходу перли нас польсько-французькі війска, а зі сходу большевикы, які також виперали придніпрянські частини до Збруча. Отже не вільно ми на так конечний відпочинок, а на нові бої з большевиками на Придніпрянській Україні. Отаман Петлюра видав „Маніфест до братів Галичан", де м. и. було сказано, що коли здобудемо Київ коли побємо большевиків, то потім спільними силами відбремо Львів.

І мусіла собі галицька армія пробивати дорогу до золотоверхого Київа. Червоні війска проломили становища придніпрянських війск, що охороняювали район відпочинку галицької армії. Большевійки від сторони Ярмолинець відкинули волинську групу під Балин і Дунаївці. Тоді й галицькі частини мусіли вступити у бій.

Дивним дивом галицьке військо-голодне, босе, обідране вивело велику боеву здатність. Всі, три галицькі корпуси пішли у бій. Після перших наступів большевики подалися. Це скріпило на дусі галицькі частини. Розмах офензивни дівів галицьку армію в три тижні після переходу Збруча до занятя міста Жмеринки. Там здобуто значні знаряди, гармати, одежу, сіль, муніцію. Здобуття Жмеринки дня 9. серпня 1919. р. ще більше піднято духа у війску.

Наш 1-ий корпус наближався все більше до Винниці. В цьому поході вислав мене сотник з шістьома стрільцями, щоби розглянутися в положенню. Коли ми приїхали на місце, спитав я зараз першого стрічного Жида, що тут чувати. Чи далеко Москалі? Жид заявив, що Москалі уступили аж під Винницю. Та тут у них мешкає якийсь чужий Москаль, має з собою ще двох людей, що дуже похожі на військових. Він у се когось виглядає.

— Покажіть мені цей дім! — кажу.

— Почему не указать? — і показав мені заїзний дім.

Підїхали ми, до заїзного дому. Окружив я дім моїми стрільцями, з револьвером в руці входжу до коршми. Тут застав я лише цього Москаля і його одного головіка. Другого не було. Певно за вчасу вдалося йому втечи. По переведенню точної ревізії, виявилося, що це вишій большевицький офіцир, та що провадив дуже умілю шпіонажу. Заявив я йому, що він арештований. Вернув я до мого сотника з обома арештованими шпіонами. Здав звіт.

Ще того самого дня виправив сотник одну сотню. Тут знова стрінули ми нашого Жида. Від його дізналися ми, що третій Москаль уже до коршми зовсім не вертав, але що є певні вісти, що большевикы мають підійти більшою силою. Небаром теж мають везти багато муніції до Винниці.

Добрі вісти! Незадовго теж показалися правдивими. Дивувало нас, що большевики такі необережні ми певні себе. Бо хоч знали добре від шпіонів про нашу силу і рухи, всетаки так необережно висилали відділ з муніцією.

Вислав наш сотник одну сотню, а поперед нєї стежі. Ми вже все знали. Небарем вернули наші стежі з доброю новиною, що вози з муніцією ідуть! Підходимо бліжче, розділившися на два крила. Ось уже й „наші" большевики! Попереду їхав підпрапорщик. Мусів підїхати майже без бою. Всіх ми полонили. Відіслали їх на задні нашої армії, тай дякували їм жартами, що стільки муніції привезли нам.

Над вечір щойно вимаширували ми. Наш висланник від зазбручаських Українців казав, що ждав неспокійно нас уже два дни. Говорив, що вислав Жидів на звіди, та що вони найпізніші до такої служби. Він у нас вісти, що на нас іде два повні полки кінноти і то спішним маршем. Один іде з півдня, другий з півночи. Тому вийшов приказ якнайскорше бути готовим до дальшого маршу, щоби знищити пляни большевиків. Рівночасно повідомлено головну команду, щоби була готова в разі потреби післати нам підмогу.

— Завтра, — говорив наш комендант — здається матимемо обіцяних гостей перед собою! Але з Бозі надія, побємо їх, здобудемо Винницю, а там пійдемо на Київ. Яка там сотня козаків, то дурниця! Не буде що бити, бо повтікають!

Та поправді сам сотник не був такий дуже спокійний. Кождої хвилі сподівся стрічі заповіджених козаків. Тому теж часто висилав мене на стежу, або на задні, щоби точно виконувано його приказы; і допильновувати, щоби обоз не оставав занадто по заду. Тут з нами злучилися українські повстанці.

— Ми постановили йти двома шляхами, — говорив наш сотник до старшини повстанців. — Чи знаєте добре ці сторони.

— Аж до самого Київа і по за Київ знані мені добре ці шляхи.

— Гарно! то ще ліпше будуть втікати большевики.

— За містом Винницею — говорили повстанці — великі ліси, там буде гарно битися, бо можемо добре скритися! Мусимо так іти, щоби дігнати їх там і там справимо їм лазню!

Тимчасом машировали ми яких чотири милі (цілі дві доби!), а про Москалів не було ні чутки.

Задержалися ми в селі. Що треба було, купили в мужиків. В ночи був приказ: „Не палити вогнів! Як найбільша тишина! Коням попустити ремені, але оставити осідланих!" Отже кождої хвилі сподівався ми приказу: „В похід!"

З цієї обережности нашого сотника догадувалися ми, що Москалі недалеко. Він був неспокійний, вичікував когось! Ніч була дуже темна.

Нарешті коло півночі зявився післанець, сказав клич і казав себе якнайскорше вести до сотника. Був це вижиданий післанець з вістями.

Пів години пізнійше були ми вже в поході. Знова приказано як найбільшу тишину, заборонено курити.

Починало світати. Нікому не вільно було задержатися ні хвильку. З новин, які приніс післанець, видно було, що наш сотник вдоволений. Укладав собі якісь плянн, бо з погідним, майже всміхненим лицем мо-

— Червоних нема! Завтра також будемо свобідно маширувати, не будемо тревожені — не доповів чому? а показалося, що був певний, що знищить їх.

Дальше тягнулося рівне поле з чверть милі близько. Ми вимінули його скоро. Щойно за селом було це гарне становище, про котре згадували повстанці.

За полком ішла муніція, обоз, полкова каса. В обозі було багато пшона, круп, солодини. Щойно на кінци ішли санітейські вози.

Наш обоз провадив старшина Слободзін. Він мав приказ часто завертати, або натискати на вози, щоби спішилися.

Були ми вже близько Винниці, коли почули кілька вистрілів. Це Москалі зарєкомендували підстаршину Пісочинського, котрий зі стежею загнався таки вже дуже за далеко. Перелатив він свою відвагу життем. Але боронився по геройськи. З цілої стежі вернули тільки два стрільці. Але і большевиків згинуло!

Отже неприятель був уже нам на карку. Виявилося, що ці два полки заходили нам дорогу з заду. Розложилися ми фронтом до гостинця, котрим могли надійти большевики. Решта кінноти і піхоти сховалася в засідці тай чатувала. Коли розібемо їх на гостинці, то решта їх пропаде в засідці.

(Далі буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ

Представитель всіх Корабельних Ліній.

АГЕНЦІЯ ЗАСНОВАНА в 1910 р.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ

через Антверпен, Бремен, Гамбург, Роттердам, Ґданськ і Трієст, на найдутших і найскорших кораблях.

СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.

Пересидка і виміна грошей після курсу дня.

ВІДЇЖДЖАЮЧИХ ДО ВИМІНИ ГРОШЕЙ НЕ ЗМУШУЄСЬ.

По належні інформації і аплікації на паспорти удаваймесь до знаного всім від много літ ГРИГОРІЯ КУНАШЕВСЬКОГО, на адрес:

G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N.Y.

За добру обслугу дістано від многих подяку, сподіюсь задовольнити і Вас.

УКРАЇНЦІ

Ідучи до ГАЛИЧИНИ у нас дістанете осібні КАЮТИ на найбільших осібних кораблях, котрі ідуть просто і без пересідання до Гамбурга, Бремен, Ґданська і других портів.

ПАШПОРТИ виробляємо листовно в кількох днях, аплікації виповняємо безплатно.

Даємо особливу опіку для родин і партій.

Від цілої орлядку до Нью Йорку заопікуємось ся Вами і Вашими багажами.

На жадание асекуруємо багажі аж до Вашого дому.

Посилаємо гроші до Галичини і других країв телеграфічно і почтою до денних курсі і, повною гарантією.

Полагодимуємо успішно всілякі судові і земельні справи в старім краю.

Ціна шифкарт на кораблях, котрі ідуть без пересідання, через Гамбург і Бремен до Львова 131 долярів, через Шербург до Львова 99 долярів.

Особливу увагу звертаємо на великий корабель МАВНТ КЛЕЙ, котрий іде просто до Гарібурга на 15 вересня.

По ширші інформації і розклад кораблів пишіть або приходіть до:

MORRIS ENGEL, BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВІДРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО

ГАМБУРГ ..... 3 мисць $125
ДАНЦІГУ ..... " ..... $135 } і 95 додатко
ЛІБАВИ ..... " $145

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:

„ПОЛЬОНІЯ" - - - - - - 24. СЕРПНЯ
„ЛІТУАНІЯ" - - - - - - 7. ВЕРЕСНЯ

Тайни новий краяа лінія між Ліббн — Данціг — Галіфакс, Канада.

Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents. 9 Broadway, New York City.
E. W. BERTE, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

ТЕКЛО В ХАТІ

З ЖИТТЯ НАРОДА В ОДНІЙ ДІЙ

ЦІНА 15 ЦЕНТІВ

Замовлення висилайте зараз з грішми на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING, 80 E. 7th St., New York.

Шведсько-Американська Лінія

24 STATE ST., NEW YORK CITY

СКОРА ОБСЛУГА ПАСАЖИРСЬКА З НОВОГО ЙОРКУ ЧЕРЕЗ ГОТЕНБУРГ ШВЕЦІЯ ДО

ДАНЦІҐ

S. S. DROTTNINGHOLM відходить SEPT. 3.
S. S. STOCKHOLM відходить OCTOBER 1.

Третю каюту до ДАНЦІҐ $135 і $5 додатку осіннього. Подорож тревае сванайадцять днів. Пасажири третої клясн їдуть в кабінах на 2 — 4 — 6 осіб.

Шведського міза невимагають.

По дальшого і по інформації в паспортах голосіться до льокальних агентів.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по найбільчих цінах на всі лінії до Галичини і з Галичини і до всіх частий сьвіта.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на станціях, забираємо їх на місце до власного житого і здоровсго еміґрацийного дому, оплачуємо за їх полученим, котрі на жадання також асекуруємо і вертаємо мусимо їх получити безплатно, у своїй отворені дні до дня відїзду поїзда.

ПАШПОРТИ виставляємо со зовсім безплатно.

ГРОШІ висилаємо до всіх місцевостий рідного краю по деяких курсі телеграфічне, чеками і почтою і даємо за гроші повну гварантію. Після доручення грошей даємо окремішні посвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСІЛЯКІ справоздачі справи судові І нотаріяльні успішно полагоджуємо наш нотар.

Також у всіх прочих справах уділяємо осібні поради і даємо совіту, сторгуємо і точну обслугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР

(ten рядь Третої Еаві і 6-тої улиці в Нью Йорку.

HENRY C. ZARO, BANKER

39 COOPER SQ. ST. U. NEW YORK, N. Y.

ОГЛЯД ПРЕСИ.

„Нова Реформа" про справу Східної Галичини.

Краківська „Нова Реформа" з 25. ц. м. в вступній статті обговорює звісну вже нашим читачам інтерпеляцію лорда Сесіля в англійській палаті громад та відповідь Лльойда Джорджа. Навівши дослівно питання Сесіля і відповіди Ллойда Джорджа згадана газета стверджує, що ці питання і відповіди лишній раз пригадують кому треба, що англійська політика зовсім не зложила справи Східної Галичини до кінця, що уряд Великої Британії уважає, що ця справа лежить в сфері його компетенції.

„Нова Реформа" жалує, що мимо того, що вже два роки минуло від оружної окупації Східної Галичини досі так зі сторони польського уряду, як і зі сторони польських партій, не зроблено ані одного кроку, не кинено ані одної розумної думки в напрямі розумного і корисного для Польщі вирішення сеї справи.

„Найвідповіднійшою хвилею для цього був — пише „Н. Р." — час безпосередно по заняттю Сх. Галичини польською армією. Тоді Польща повинна була памятати, що великодушність є найбільшою мудрістю побідника, котрий повинен знати, що добича багнетів як що має бути тревала, мусить бути здобувана другий раз розумом і серцем".

Моменти цей минув безповоротно.

Другий раз траплялася така нагода в часі походу в маю 1920 року на Київ з армією У. Н. Р.

„Вже не тільки висші і тяжчі політичні рації але здоровий простий розум казав, що коли йдеться на війну для будови незалежної України у сусіда, то рівночасно треба щось також зробити з власною Україною... І що нагоду змарновано... Київську виправу не тільки Українці, але і закордонні сфери зрозуміли як вибух польського імперіялізму. Бо коли б було инакше — розумували ці круги — то Поляки і дучі будувати Україну над Дніпром були би чейже, як що вже не перед тим, то принаймне рівночасно, зробили щось для упорядкования польсько-українських відносин над Дністром.

Нагоди ці минули і здавав спокій. Ніхто з керуючих чинників Польщі не мав відваги виступити в українській справі з якоюсь програмою, котра надавалася би до дискусії... Всі боялися закиду непатріотичности і мовчали".

„Нова Реформа" зібралася на відвагу, бо як пише — „чим менше говорити мемо про у-країнську справу в Варшаві, тим частійше буде про неї говорено в Льондоні і деинде. А постараються о це вже хотяйби численні українські експозитури за кордоном. Аж одного дня пуске бомба і тоді щойно буде повно крику і нарікань".

„А справа представляється зовсім просто. Одинокий спосіб замкнення державами коаліції доступу до східногалицької справи, є поставити їх перед доконаний факт не військової окупації, але — реальної угоди з українською більшістю тамошнього населення. Тільки тоді, коли зможемо виказатися актом такої угоди перед світом державні коаліції стратять правну і річеву основу занимати ся тою справою і періодично пригадувати, що вона до них належить. Але ця угода мусить бути очевидно реальна і тревала. Не можуть це бути жадні епізодичні декляраці — а'ля декларація Андрія Лівицького з 2-го грудня 1919 і варшавська умова з 22 квітня з 22 квітня з Петлюрою. — прим. Ред), бо ті можуть бути тільки темою для телеграм „Пать" до внутрішнього ужитку. Така угода мусить коштувати і то навіть дуже богато. (Цікаво чи на думку „Н. Р." видатки на „Обнову", „Рідний край" ви-старчать? А може вона дочислить до цього також всі видатки на удержування шпіонів і провокаторів у Сх. Галичині та видатки на удержання всіх інтернованих та арештованих Українців в польських тюрмах та таборах. — прим. Ред.) Але на це нема ніякої ради. Справа стоїть так що ані самі полагодимо її з Українцями, або скорше чи пізніше приступлять до її полагодження другі, а тоді шанси полагодження цеї справи корисно для Польщі будуть богато менші".

Для нас справа так само ясна, як і для „Нов. Реформи".

Поляки в критичній хвилі все стараються зі справи Східної Галичини зробити домашню справу Польщі і перенести її з міжнародного ринку на базар у Львові або у Варшаві.

СПРАВА РЕПАТРІЯЦІЇ.

Завідуючий відділом по репатріяції полонених і збігців Домбровський має розмову з кореспондентом „Ржечпоспо-літої" і дав йому такі інформації:

Від квітня по нинішний день мішана комісія вислала з Польщі в Росію і на Україну: полонених 37.378 і 2.487 інтернованих. Мішана комісія в Москві вислала до Польщі 20.844 полонених і 52.191 інтернованих.

Загальне число большевицьких полонених в Польщі виносить 80.000, інтернованих 30.-000 і кількасот підданих Росії, що висказали бажання вернути домів.

В Росії і на Україні є около 40.000 полонених і пів мілиона Поляків.

Домбровські приготовляє доклад про репатріяцію для міністра Скірмунта.

ЖИДИ МАСОВО ЕМІГРУЮТЬ З РОСІЇ.

Берлінські газети доносять, що тисячі російських Жидів переходять границі Естонії Литви і Польщі. Богато з них відбуває дороги під протекцією високих совєтських урядників.

Панує загальне переконанне, що Жиди тому втікають з Росії, що побоюються скорого упадку совєтського правительства, в якім то случаю легко можуть в Росії вибухнути жидівські погроми.

Богато Жидів втікає також перед голодом, який вже всім починає докучювати.

По поводу масової еміґрації російських Жидів до Польщі, варшавська часопись „Газета Порання пише:

Ми довідалися, що рада міністрів порішила приняти маси російського жидівства, що до нас втікає.

Ті вісти прямо не хочеться вірити.

Може правительство Вітоса схоче близше поінформувати про сю справу публичну опінію, бо в цілім краю панує сильне занепокоєння.

Тому, що інтерпеляція газет не побудила правительства до відповіди, може-б в сю справу вглянув сойм — бо є фактом, що тисячі Жидів найливають з Росії та осідають в Польщі без ніяких перешкод.

Нема то, як польська „госпінность".

ПОЛІТИКА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

„Прагер Абендблат" обговорючи політику Чехословаччини пише: Чеська дипльоматія має ясну ціль: Негайне усунення всяких спорів з сусідни-ми державами, усунення всякої небезпеки оружних конфліктів і підпирання мирової продукції. Чеський уряд надіється, що така політика доведе чесько-словацьку республіку в короткім часі до незвичайного розквіту.

Згаданий денник пише, що зізд президента Масарика з президентом Австрії Гайнішем має на меті навязання тісних взаємин поміж Чехословаччиною і Австрією.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Микола Турчин, Йонкерс, N. Y. Ваш витинок дістали. Зужимемо.

К. А. Стошький, Шікаго. Ваше повідомлення дістали і помістимо, як лише назбираєсь їх більше.

ОГОЛОШЕННЕ.

Всі ті особи, котрі мали щонебудь до діла з Immigrant Aid Company, Inc., New York, N. Y., нехай безпроволочно зголосяться на адресу: 525 E. 5th Street, New York City, 4 floor, front, Room 15, то год. 5-тій попол.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

О. Тома Дуткевич, пароx і Ніпок, позій Золочів, основатель, перший і довголітній голова та почесний член Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар", основатель і член многих просвітно-культурних і економічних українських організацій та інституцій, многозаслужений поборник економічного відродження нашого народа, помер в Цінках дня 15. липня с. р. в 75-ім році життя і 40-ім році священства.

Діяльність сею сумною вісткою з заголом своїх членів, Головна Рада Краєвого Тов-а господарського „Сільський Господар" у Львові висказує свій глубокий жаль по так великій втраті, яку понесло Товариство через смерть визначного робітника, яким був бл. п. о. Тома Дуткевич в рядах чарних нашого економічного та просвітнього життя.

З особи невиджалуваиу втрату всеа смерть бл. п. о. Т. Дуткевича почувають українське хліборобське населення золочівського повіта, для якого тоа багато жертвував покійний своїх мозольних трудів, організуючи в поодинокіх громадах просвітно-культурні та економічні інституції і стараючись при всякій нагоді й різними способами, як личні поїздки з поученнями та порадами, відчити, виклади, практичні демонстрації, господарські і просвітні вічи, сходини, то що, о поширення серед сільського населення господарської освіти та о піднесення культурного рівня наших селянських мас.

По бл. п. о. Дуткевичеви остала вдова і кільох синів. Один з синів п. Богдан Дуткевич, бувший співробітник „Свободи", перебуває в Нью Йорку.

КРОВАВА КНИГА

(THE BLOODY BOOK)

Се обема книжка на 80 сторін друку, написана на английській мові і видана Пресовим Бюром Західної Української Республики у Відни.

В ній зібрані многі факти яких доконувано через кілька літ над нашим нещасним народом в Галичині.

Хто хоче мати ясний образ тих знущань, переслідувань і арештованъ Українців Поляками, нехай купить сю книжку а у ній найде гарозно пробачної зависти.

Сю книжку повинні розкупити Українці в мість, бо сильність їх є невелика і роздати їх таким Американцям, котрим можуть заінтересувати українську справою для зеднання їх симпатій для нашого народу.

Повна сума яка прийде з розпродажи сих книжок буде відіслана адміні. „Свободи" до Укр. Пресового Бюра на ціли видання других публікацій подібного змісту.

ЦІНА КНИЖКИ 50 ЦЕНТІВ З ПЕРЕСИЛКОЮ. ТРИ КНИЖКИ $1.25.

За сесю книжкою належить писати до:

"SVOBODA",
13 Grand Street, Jersey City, N. J.

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ГЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не позвичуємо у них точок пропуску, ані себе беручи участь і без дозвола поліції.

Ціна одної стрічки 10 центів

ELIZABETH, N. J.

Бр. св. Володимира, відділ 65 У. Н. Союза устроює ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК на 28. серпня с. р. в Park Lane і Fay Ave., Elizabeth, N. J., межи Елізабет а Лінден, в полудниу місто при пенсильванійській трецї. Там буде грати прекрасна Українська Банда під проводом учит. музика П. Ецельмана. Повідомляється тих, котрі не мають їхати дектовно з Елізабетпорт, що коли прийдете на гору міста, то возьміть собі Линден джітні і скажіть, щоби Вас висадили на Дарк Лейн; там легко найдете, в то не схоче їхати, то ідіть просто Washington Ave. аж на місце а там буде Комітет очікувати.

За забаву ручить господар пікніку і Уряд Братства.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ ХВОРІБ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без рікниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і вислідайте гроші. Збіти.
2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4352

ГАМБУРГ
Просто до
ҐДАНСЬКА І ВАРШАВИ
новими кораблями
OROPESA ..... 27. серпня
ORDUNA ..... 10. вересня
ORBITA ..... 24. вересня
Квоти для жидів і родин.
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York або у місцевих агентів.

BAYONNE, N. J.,
МІСІЯ ДУХОВНА

Перед празником в Bayonne, N. J. відбудеться в церкві українсько-католицькій Успенія Пр. Діви Марії при улиці Е. 25-ій ч. 24

ДУХОВНА МІСІЯ

в днях 25, 26, 27, 28. серпня

Кождого дня Набоженство, сповідь і наука від 8-ої годині рано і вечер. Доокречних Українців запрашає до участи 97-00

о. Йосиф Дмецюжера, пароx.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платить 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщене, за більше разів дають відповідний опуст. Вкуповане оголошення з 5 стрічок $1.00.

Пошукую свого товариша ІВАНА ВИЛЬНИКА в дуже важній справі. Хтобн про него знав, або він сам, най дасть письмом до: NICHOLAS MICHAIR, 1105 Branch Ave., Cleveland, Ohio. 94-97

Пошукую п. Володимира Коваля з Синевідська вижного і п. Николу Тимчишина з Бродок коло Львова. ВАСИЛЬ ХОМИЦЬКИЙ, студ. фільос. Praha II, ul. Pod Letnou 128 (Stravkova Akademie), Czechoslovakia, Europe. 96-97

Пошукую свого дяда МИХАЙЛА ГОНЧАР, з Орлова, шарпської столиці. Хтобн знав про него або він сам, нехай зголоситься до: MIKOLAJ SMANKO, A. to K. 7, General Delivery, Indianapolis, Ind. 96-97

Пошукую свою сестру АННУ НЕЗНАЙУ, з села Носів, повіт Підгайці, Гал. Перебувала перед війною в Нью Йорку а вийшла замїж за Росіянина. Тепер має перебувати в Кінеленд, О. Хто знайде про її адресу, дістане за подане її $5.00 нагороди, або вона сама нехай зголоситься на адресу: STANISLAW NEZNANY, Box 90, Youngsville, Pa. 97-97

Пошукую брата стрічного ВАСИЛЯ-СМОҐАНЧИНА, зі сіл Тинка. Хтобн знав про него, або він сам, нехай зголоситься до: DANYLO SMOZANYK, 1 to z. 8, General Delivery, Indianapolis, Ind. 97

Пошукую брата стрічного НИКОЛИ КОШІЛЯ, котрий має находитись в стейті Америка або в Канаді. Я є син Якова і Анни. Хтобн знав про него або він сам, нехай зголоситься до: WASYL KOSZIL, 1 to z. 8, General Delivery, Indianapolis, Ind. 97

Бр. св. Івана Хрестителя, відділ 230 У. Н. Союза в Рочестом, Стейт пошукує члена сего відділу МИРОНА ДРАҐАН і взиває його, щоби зголосився до секретаря бр. св. Ів. Хрестителя до чотирнайцять днів у вадї справі на адресу: JOHN HARMYCZ, 551 Cypress St., Youngstown, Ohio. 97-98

ПОТРЕБА агентів до розпродажи фарм. Голоситись: NYCZAJ, Box 56 Staffordville, Conn. 97-99

ПОТРЕБА 10 молодих інтеліґентних українських дівчат або жінок для роботи бюра детективів. Наука даром Голоситись: WM. LAZAREK, manager of Cunningham Detective Bureau 14 Court St., Brooklyn, N. Y., 4th fl. Room 405. 96-97

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 міль вод від міста, в місті є 6 фабрик. Гроші можете устно або письмо до: 95-

T. J. HRYCEY & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa

УНІВЕРСАЛ ІНДУСТРІЯЛ ДІСТРІБЮТІНҐ КОМПАНІЯ — повідомляє всіх Родимців, що її офіса перенесено з пів 32 Е. 14-ої улиці на Бродвей, 1416 Нью Йорк Сіти (Рум 513) Потребуємо ще 12 Селлзмів. Платня від $50 більше тижнево. Голосіться на тут поданому нову адресу: 1416 Broadway New York City. 79-202

МЕБЛІ НА ПРОДАЖ, зараз з пином, тано, з причини виїзду. Голоситись між 7-ою а 8-ою годинкою вечер до: ALEX STANISLAWEK, 3250 W. Division St., Chicago, Ill. 95-97

ХТО З ОО. СВЯЩЕНИКІВ хотівбн занятися переложенем Історії Нового Завіту або Життя Ісуса Христа (з 1000 ілюстрацій), з англійської мови на українську, книжку одобрену кат. церковною властею, а також Старий Завіт з 2000 ілюстр., обробленій після св. Евангелія, звернуть письмово пропозиччя з підписанем. Друк тих книжок перейме Тов. „Просвіта" у Львові а накład поопе фінансово підпишений. Адреса: ALEX CHABAN 2425 Perot Street, Philadelphia, Pa. 97-98

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ ДЛЯ ВИГОДИ УКРАЇНЦІВ.

Маю честь повідомити моїх знайомих і всіх Земляків, що я вступив на практику в канцелярії адвоката

MORGAN T. DONNELLY
51 CHAMBER STREET,
Room 719,
NEW YORK CITY.

Ся канцелярія полагоджує цивільні і карні та инші справи в стейті Нью Йорку, та всі справи, що підлягають федеральним законам.

При справах карних і цивільних виступає адвокат Кшгинський, бувшого довголітного судії в Галичині, провадиться

ПРАВНИЙ ВІДДІЛ ДЛЯ СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ.

Всякі оруди полагоджуються сосіно.

Др. СЕМЕН ДЕМИДЧУК,
кандидат адвокатури.

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недугн мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOWENBERG
304 — 2nd AVENUE,
межи 17. і 18. улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
В неділі від 9 рано до 4. пол.
Телефон 1882 Stuyvesant

ФАРМИ!

ФАРМИ — жадаїте велику ліcту Funk's фармів в Честер, Монтгомери і Берґс Каунтах, Па.

H. D. FUNK,
Bell Phone 366. ROYERSFORD, PA.

БОГАТІ ФАРМИ ЗА ТАНІ ГРОШІ.

Фарма 112 акрів, дім на 9 кімнат, 11 коров, 2 коні, 250 курий, 10 гусий, ціла машинерія і вози, одна миля від міста. Ціна $3.900, готівки $1500.

Фарма 235 акрів, дім на 14 кімнат, 19 коров, 3 зілюки, 1 бугай, 3 коні, 300 курий; вся фармерська машинерія і вози. Ціна $6.000, готівки $3.000.

Голоситись до: 94-99

PISARKO & POKUTNY,
406 E. 5th Street, , New York, N. Y.

ЗНАМЕНИТІ ФАРМИ.

1) Фарма 145 акрів, орної земи 90 акрів, решта ліс і пасовисько, 19 акрів збіжа, 2 акри картофель, решта трава і сіно. Дім на 10 кімнат, 8 коров, 2 коні і упряж. Стадо курий, 1 свинїк, 1 вапець, 1 культиватор, 1 оконїжок, 1 косарка, 1 граблярка. 1 культивайтор, 1 машинка до корчів, 1 оконїжок, 1 косарка, 1 граблярка. З цілим зборон і інвентарем. Продає з причини виїзду до краю. Фарми в околиці Нью Йорку і в Нью Джерзи Ціна $4500 вплати $2000. Пишіть до:

F. KOSINSKI і М. STROM.
127 Elizabeth Ave., Elizabeth, N. J.
Телефон: Elizabeth 4418. 94-200

ФАРМИ В СТЕЙТІ НЬЮ ЙОРК.

Продам фарму 120 акрів, 90 акрів під плугом, 10 акрів грубого ліса, решта пасовисько, 4 милі від Ютіка; хата мурована о 10 кімнатах, стайня дуже добра з цементовою підлогою, шопа на знаряди рільничі, курник і хлів красний сад при хаті; на фармі находиться 18 коров, 2 добрі коні, 2 молодих, 2 бугорів, стадо курий, упряж знаряди рільничі; 40 тон сіна в шопі; овес і пшениця вже покошені, корова і 5 акрів і баробелі на поли; школа на фармі, земя рівна, і урожайна. Фармі обробляється з причини слабого здоров'я; всьо за $10.000, вплати потрібно 4.000, решта на довгі роки до виплати. Родимці, коли Ви шукаєте за добрими фармами, то купуйте тимчасово на адресу фармера:

JOSEPH KOZLOWSKY,
1030 Bleeker St., Utica, N. Y.

ФАРМА НА ПРОДАЖ — 152 акрів 55 ораної рівної землі, 87 долярів осіб, новий на 10 кімнат дім і всі другі будинки, вся машинерія, також 4 корів, 2 великі коні, 2 бугорі, 50 курий, добрий сад 2 милі від міста і железничої стації. Ціна $6.200, вплата $3.000. Сю фарму продасть з причини відїзду до краю: MARYNA NAJ, R. D. 4 Box 117, Norwich, Conn. 97-02

ПРОДАЄТЬСЯ ФАРМА 148 акрів, чисте поле без камінє, грубий ліс через пасовисько перепливає вода. Овочеві дерева, фарма при дорозі, школа на фармі, добрі будинки, 11 коров, 3 зілюки, 2 річні, 1 бик, пара добрих коней, курий і фармерські знаряди. Околиця заселена нашими людьми. Ціна $6.000, вплати $1.500 а решта на довгі сплати або половину молока. Пишіть до: JOHN SENCHYNA, R. F. D. 3, Remsen, N. Y. 97-98

НИТКИ ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ

найбучшої фір. марки Д. М. С. до вишивання кумер 16. Тузин ниток 50 ст.

Від середної Канви..... 60 ст.

Взірці по ..... 5 ст.

До кождого замовлення повище одного долляра, даємо альбом з взірцями ДАРОМ. 96-07

SICHOVY BAZAR.
34 E. Seventh St., New York, N. Y.

НОВІ ПЕРЕПИСНІ КАРТКИ!

Накладом „Голос Правди" вийшли гарні переписні картки Київської лічбнки з історією Київ. Книжку написав Д. Антонович. Ціна серія має 16 карток, з книжочкою коштує 50 цент. Замовлення посилайте до: HOLOS PRAWDY, 119 E. 7th Street, New York, N. Y. 94-02

Телефон: Dry Dock 1718

ДОК. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ

50 St. Marks Pl. (8th St.)
коло Другої Елеві

Приймає щоденно: 9—11 рано; 1—2 попол.; 6—8 вечер. У неділі і свята 9—1 попол.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Говорить по українськи.

Лічить всі хронічні застрілі слабости мущин і женщин.

ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ

Dr. ZINS
110 EAST 16th ST., N. Y.
між Irving Pl. & Union Sq.
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. пол.

ПРИЯТЕЛЬ РОБІТНИКА

PAIN-EXPELLER

Торговельна марка Регістр. Уряду Злучених Держав.

Зісїяні понад 50 років.

Гаразть за торг. марковю ЯКОРА.